

Előszó-8: A “9 pont”, Az emberi erkölcs kialakulása, működése és az élet értelme

---1. Az élet folytatódni akar, fenn akar maradni.

Ez az élet jelensége legfontosabb tulajdonsága.

---2. Az élet fennmaradását a DNS (a genetikai örökítő anyag) és az agyunk közti együttműködés biztosítja.

Az evolúció során kialakult az állati típusú élőlényeknél (köztük élettani, testi szempontból az embernél is) az élet fennmaradását fenntartani hivatott rendszer. Ez úgy működik, hogy az egyedek az elődeiktől a sejtek DNS-állománya formájában genetikai anyagot, örökítő-anyagot örökölnék, mely az összes előd-generáció legfontosabb élettapasztalatait tartalmazza és az elménk így az ajánlatos aktuális magatartásformákra is következtetni tud, ezeket nevezzük életfenntartó ösztönös késztetésekné.

---3. A vágyak rendszere és a “könnyebb út”

Minthogy ezeket az ösztönös magatartási - cselekvési előírásokat (az ösztönös életfenntartó késztetéseinket) legtöbbször nehezebb megvalósítani, mint a környezet változásaira adható egyszerű válaszokat, az emberek legtöbbször nem tartják be az ösztönök előírásait és a "könnyebb utat" választják.

---4. A jutalmazó érzések megszerzése a rendes, erkölcsös úton

A vágyainkat az életfenntartó (a hasznos, a jóra vivő) ösztöneink akkor elégítik ki a jutalmazó érzésekkel, ha teljesítjük az életfenntartó ösztönös késztetéseink (a lelkiismeretünk) sugallatait, tehát akkor, ha erkölcsösen viselkedünk.

A dolgok lezajlása elvileg egyszerű: az egyén teljesíti az ösztönök előírásait, felvállalja az ezzel járó nehézségeket, és jutalmul máris megkapja az evolúciós jutalom-érzéseket. Ezek testi szinten az élettani funkciókhoz kötődő természetes, jó közérzetet, a testi élvezeteket jelentik, míg lelki-érzelmi szinten a jó lelkiismeretet, az örömet, a boldogságot, a kellemes lelkiállapot minden változatát.

Az állatok még feltétel nélkül engedelmeskednek az ösztöneik előírásainak, a gond az emberrel kezdődött, aki nem akarja felvállalni a nehézségeket, amelyek az ösztönök előírásai teljesítésével törvényszerűen együtt járnak.

A vágyaink kielégítésekor átélhető érzések az emberi egyed számára szükségszerűen az élete legvonzóbb, legkellemesebb, leggyönyörtelibb érzései. Így ezeknek a „jutalmazó érzéseknek” a megszerzése szintén ösztönös törekvés, hiszen ezek a törekvések az evolúciós ösztönző rendszer egyik alapelemét képezik.

---5. A jutalmazó érzések megszerzése csalással, a „könnyebb út” igénybe vételével

A vágyainkkal kapcsolatban tehát kialakult egy kettősség, mert a vágyainkat kielégítő jutalom-érzéseket is szeretnénk megkapni, de az ezekhez való hozzáférés feltételét jelentő nehézségeket, a cselekvést, a helyes út felvállalásával járó nehézségeket és áldozathozatalt is szeretnénk megtakarítani. Az emberi egyedek általában nem óhajtanak lemondani e két törekvés egyikéről sem. Így az állatokhoz képest megnövekedett emberi képességek segítségével, önmagunk és a külvilág becsapása (az önámítás és a képmutatás) révén ugyan hozzájuthatunk a vágyott jutalmazó érzésekhez, ehhez a „könnyebb utat” választva, mellőzve a jóra vivő ösztöneink (a hasznos, erkölcsös ösztöneink) késztetéseit – de ez az út nagy eséllyel az élet megszűnéséhez vezet, mint azt a legutóbbi idők történései nyilvánvalóvá teszik (Klíma-katasztrófa az emberi környezet-szennyezés miatt; vírus-pandémia; a fajok, a biológiai sokféleség nagyarányú pusztulása)! Azt is nagyon fontos megemlíteni, hogy az önámítással-képmutatással hamisan megszerzett jutalom-érzések nem okoznak felhőtlen örömet, mert a lelkiismeretünk előbb-utóbb megbünteti minket ezekért a bűnökért, csalásokért a pszichoszomatikus betegségek révén.

---6. Így az evolúció során meg is jelent bennünk a lelkiismeret, amely tévedhetetlenül érzékeli, hogy az életfenntartó, jóra vivő, erkölcsös ösztönös késztetéseink teljesítését választottuk, és felvállaltuk az ezekkel járó nehézségeket, áldozatokat, vagy pedig ezeket a nehézségeket, áldozatokat nem vállalva szabadjára engedték a vágyainkat, és inkább a vágyaink öncélú, elvtelen, élvhajász csábításának engedelmesskedtünk és a könnyebb utat választottuk, és ezáltal engedtünk a rosszra csábító (erkölcstelen, káros) késztetéseink csábításának, a vágyaink öncélú, elvtelen, élvhajász kísértéseinek.

A lelkiismeret az életfenntartó ösztöneink késztetéseit szöszlő a tudatunk felé. Ez biztosítja a közvetlen gondolati kapcsolatot az életfenntartó ösztönös késztetéseink és a tudatunk között.

Az evolúciós biológia legfontosabb eredménye mostanában az a felismerés, amelyet Theodosius Dobzhansky a XX. század közepén fogalmazott meg:

“"Nothing in Biology Makes Sense Except in the Light of Evolution”

(„A biológiában minden csak az evolúció fényében értelmezhető!”)

Ezequiel Morsella szerint „az emberi viselkedést, gondolkodást, érzelmeket túlnyomórészt az életfenntartó ösztöneink késztetéseit határozzák meg, a tudat csak afféle átkapcsoló doboz...”

A lelkiismeret létező, minden emberi kultúrában elismert jelenség.

Konrad Lorenz szerint „azok a vonások, amelyek előfordulnak minden emberi kultúrkörben, szükségképpen létező, öröklött, általános emberi sajátosságok”; így a lelkiismeret nyilvánvalóan létező emberi jelenség!

---7. Így megjelent az erkölcs jelensége, amelynek fogalom-meghatározása szerintem:

“Az erkölcs azt az igyekezetet (a saját erkölcsi gyengeségünkkel élethossziglan folytatott küzdelmet) jelenti, hogy a lelkiismeret (vagyis az életfenntartó ösztöneink késztetései) szerint viselkedjünk, és elfogadjuk, felvállaljuk azokat a nehézségeket, amelyek mindig együtt járnak a helyes úttal - vagyis felvállaljuk a közösségért hozott áldozatokat és a saját magunk fejlesztése nehézségeit - ahelyett, hogy másokat a hamis önbecsülési kényszerünk hatására önámító-képmutató módon megaláznánk és hitelüket rontanánk, emberi és erkölcsi értékeiket lerombolnánk, hogy mi magunk többnek, jobbnak tűnjünk a valóságosnál és kielégíthessük a hamis önbecsülésünk és a hamis közösségi áldozatainkra való késztetéseinket. **Az erkölcsösség az élet fennmaradása legfőbb feltétele, mértéke pedig annak a mértéke, amilyen mértékben betartjuk a lelkiismeret késztetéseit.**

---8. Az én véleményemet támasztja alá Platón mondása is, mely szerint „az erkölcs isteni eredetű”, tehát nem emberek vagy társadalmi csoportok alkuja eredménye; nem függ emberi szándékoktól és megalkuvásoktól, hanem abszolút követelményrendszer. Az erkölcs természetes élettani alapokon nyugszik (az életfenntartó ösztöneink késztetésein - tehát "az isteni késztetéseken")! Igaz, sokan Arisztotelésszel értenek egyet, aki szerint az erkölcsösség a társadalmi normákban kifejeződő közmegegyezés rendszerét jelenti, de ez súlyosan téves álláspont, mert nem veszi figyelembe az emberi erkölcsi esendőséget, a hamis önbecsülés és a hamis közösségi érzés kényszerét... Mégsem lehet a káposztát a kecskére bízni, az áldozatokat és önkritikát követelő erkölcs meghatározását emberi alku tárgyává tenni!...

---9. Az emberi élet értelme

A korábban leírtakból következik az a felismerés is, hogy az emberi élet értelme az erkölcsösség minél magasabb foka elérése, az életfenntartó ösztöneink késztetései minél nagyobb mértékben való teljesítése. Mindez alapvető változást jelent az egész filozófia eddigi szemléletében, és alapvetően új paradigmát hoz.